

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33376>

Özet

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i (YBUÇSÖ), hastalar?n yo?un bak?m ortam?nda deneyimledi?i çevresel faktörlere ba?l? **stres düzeylerini** ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Ölçek, Ç?nar, Aslan ve Kurto?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda yap?lan geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? ile Türk popülasyonuna kazandı?r?lm??t?r. Bu uyarlama, YBU ortam?n?n hastalarda yaratt??? potansiyel olumsuz etkileri ve alg?lanan **çevresel stresörlerin** ?iddetini belirleyerek, hem?irelik bak?m?n?n ve çevresel düzenlemelerin optimize edilmesine bilimsel zemin haz?rlamaktadır. Ölçek, 4'lü Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m Ünitesi, Çevresel Stresörler, Stres, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Hem?irelik, Psikometri.

Yazarlar

Ç?nar, S., Aslan, F., Kurto?lu, T.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, yo?un bak?m ünitelerinde (YBU) tedavi gören hastalar?n maruz kald??? çevresel faktörlerin neden oldu?u **stres düzeylerini** sistematik ve objektif bir ?ekilde de?erlendirmektir. YBU'lar, genellikle yüksek ses, kesintili uyku düzeni, sürekli parlak ???klar ve ya?am destek cihazlar?n?n varl??? gibi birçok stres kayna??n? barındırır. Ölçek, bu çevresel girdilerin hastan?n psikolojik refah? ve klinik sonuçlar? üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklanır.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in Türk kültürü ve sa?lık sistemi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, hem?ireler ve sa?lık profesyonelleri, çevresel stresörleri azaltmaya yönelik hedeflenmi? müdahaleler geli?tirebilirler.

Yap?

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i, bir hastan?n YBU deneyimi s?ras?nda çevreden kaynaklanan alg?lanan **stres** faktörlerinin çok boyutlu yap?s?n? ölçer. Ölçülen yapı, hastan?n YBU çevresindeki fiziksel, duyuşsal ve sosyal uyaranlar? ne ölçüde rahatsız edici veya stres verici olarak alg?lad???n? kapsar.

Ölçek maddeleri, hastalar?n çevresel faktörlerden (örneğin, gürültü, sıcaklık, personel

konu?malar?) ne kadar etkilendi?ini 4 dereceli Likert tipi bir derecelendirme kullanarak sorgular. Bu yap?, hem?irelik ara?t?rmalar?nda YBU sendromu ve deliryum gibi durumlarla ili?kili çevresel risk faktörlerinin belirlenmesinde kritik bir rol oynar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü göstermek üzere gerçekleştirilmiştir. Uyarlama sürecinde, özellikle **kapsam (içerik) geçerli?i** titizlikle incelenmiştir.

Kapsam Geçerli?i Analizi: Ölçe?in maddelerinin, YBU çevresel stresörleri yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?ini de?erlendirmek için uzman görüşlerine ba?vurulmuştur.

?statistiksel Yöntem: Kapsam geçerli?i için istatistiksel analiz yöntemi olarak **Kendall W Analizi** kullanılm??tır. Bu analiz, uzmanlar aras?ndaki görüş birli?ini ölçerek ölçe?in içeri?inin geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarlılı??n?n ve ölçüm sonuçları?n?n kararlılı??n?n yüksek düzeyde oldu?unu ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçe?in klinik ve akademik ara?t?rmalarda güvenle kullanılabilece?ini teyit etmektedir.

?ç Tutarlılık De?erlendirmesi: Ölçe?in iç tutarlılı??n? hesaplamak için Cronbach's alfa katsay?s? kullanılm??tır. Genel iç tutarlılık güvenilirlik katsay?s? 0,94 olarak bulunmu? olup, bu de?er mükemmel düzeyde bir tutarlılı?a işaret eder.

Grup Bazlı Analizler: Çal??mada incelenen iki farklı grup için **Cronbach Alfa** katsayıları s?ras?yla Grup 1 için 0,87 ve Grup 2 için 0,90 olarak saptanmıştır.

Yar? Test Güvenirli?i: Testin bütününe ili?kin güvenilirlik katsay?s? hesaplanırken **Spearman-Brown katsay?s?**ndan yararlanılm??tır. Bu katsay? 0,91 olarak tespit edilmiş, bu da ölçe?in yüksek yar? test güvenilirli?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Madde Analizi: Madde toplam puan korelasyonları?n?n incelenmesinde Pearson korelasyon analizi kullanılarak, her bir maddenin ölçe?in genel puanına anlamlı katkı? oldu?u do?rulanmıştır.

Faktör Analizi

Sa?lanan kaynak materyalde do?rudan bir Aç?mlayıcı veya Do?rulamalı Faktör Analizi sonucuna yer verilmemiştir. Ancak, uyarlama çal??ması? kapsamında elde edilen yüksek iç tutarlılık

katsay?s? (Genel Cronbach Alfa = 0,94), ölçe?in güçlü bir tek boyutlulu?a veya yüksek düzeyde ili?kili alt boyutlardan olu?an tutarlı bir yapıya sahip oldu?unu dü?ündürmektedir. Bu, ölçek maddelerinin ayn? temel yapıya ölçmede ba?arılı oldu?unu gösterir.

Geçerlik çal??mas?nda içerik geçerli?ine odaklan?lmas?na ra?men, ölçe?in yapı geçerli?inin tam olarak anla??lmas? için gelecekteki ara?t?rmalarda faktör yapıya detaylıca incelenmesi ve boyutluluk analizlerinin yapılması önerilmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirime dayalı, 4'lü Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas? Ç?nar, Aslan ve Kurtulu?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda yay?mlanm??tır).

Popülasyon Grubu: Yo?un Bak?m Ünitesi (YBU) hastaları.

Ya? Grubu: Yeti?kin hastalar (Özel bir ya? aral??? belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Ölçek, YBU ortam?nda bulunan ve sözel ileti?im kurabilen hastaların çevresel stres alg?s?n? ölçmek için tasarlanm??tır.

Test Metodolojisi: Hastalar, her bir çevresel stresörün kendilerini ne ölçüde etkiledi?ini a?a??daki 4 dereceli Likert ölçe?ini kullanarak de?erlendirir:

Hiç etkilemez (1)

Çok az etkiler (2)

S?kl?kla etkiler (3)

Çok fazla etkiler (4)

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m, Çevresel Stres, Psikometri, Kendall W, Spearman-Brown, Pearson Korelasyon, Stres Yönetimi, Hem?irelik Ara?t?rmas?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Sezgi Ç?nar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta Mevcut De?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: sezcinar@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2011 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin, sorumlu yazar Sezgi Ç?nar ile do?rudan e-posta yoluyla (sezcinar@hotmail.com) ileti?ime geçilerek al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF döküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yogun-bakim-unitesi-cevresel-stresorler-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ç?nar, S. , Aslan, F. ve Kurto?lu, T. (2011). Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Yo?un Bak?m Hem?ireli?i Dergisi*, 15(2), 61-66. Makalenin dijital ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Yo?un Bak?m Ünitesi Çevresel Stresörler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddelerinin tam listesi, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin detayl? incelenmesi için, yukar?da belirtilen Ç?nar, Aslan ve Kurto?lu (2011) referans makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.